

รายงานการศึกษา

ตัวของหนู

หนังสือป้องกันการถูกล่วงเกินทางเพศ

ศูนย์วิจัยและพัฒนาเพศศาสตร์ศึกษา

วิทยาศาสตร์การแพทย์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สนับสนุนโดย สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย

028.162

๓287

รายงานการศึกษา

“ตัวของหนู”

หนังสือป้องกันการถูกล่วงเกินทางเพศ

โดย

ศูนย์วิจัยและพัฒนาแพศศาสตร์ศึกษา

สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์การแพทย์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สนับสนุนโดย สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย

ตุลาคม 2543

“ตัวของหนู”

หนังสือป้องกันการถูกล่วงเกินทางเพศ

เขมิกา ยามะรัต

เอี่ยมพร คชการ

จงกล ตั้งอุสาหะ

บุญเทียม เทพทัทกษัตร์

นิกร คุสิตสิน

ศูนย์วิจัยและพัฒนาแพศศาสตรศึกษา

สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์การแพทย์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

อาคารสถาบัน 2 ซอยจุฬา 62 ถนนพญาไท กรุงเทพมหานคร

โทรศัพท์ : 218-8154, 218-8146

โทรสาร : 218-8439

E-mail : Khemika.Y@Chula.ac.th

ISBN : 974-346-833-1

บทคัดย่อ

การศึกษานี้เป็นการประเมินหนังสือ "ตัวของหนู" ซึ่งเป็นหนังสือสำหรับเด็ก ให้พ่อแม่ ผู้ปกครอง และครู สอนเด็กให้รู้จักสิทธิของตนในการป้องกันตนเองจากการถูกล่วงเกินทางเพศ ศึกษาโดยใช้แบบสอบถามชนิดให้เขียนตอบเองและประกอบภาษามือ รวมทั้งสนทนากลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา 2 กลุ่ม คือ เด็กอายุ 2 ปีขึ้นไป ถึง 14 ปี จำนวน 213 คน และผู้ใหญ่ซึ่งเป็นครู พ่อแม่ ผู้ปกครอง และนักการศึกษา รวม 21 คน ผลการศึกษาพบว่าเด็ก 88 % ชอบหนังสือ มองว่าหนังสือสวย และเป็นหนังสือที่ดี สิ่งที่เด็กเรียนรู้จากหนังสือมากที่สุด คือ ระวังตัวจากคนแปลกหน้า รู้จักสิทธิในร่างกาย เข้าใจในการป้องกันตัวเอง รู้จักสิทธิในการปฏิเสธ การบอกความรู้สึกของตน เป็นต้น เด็กเล็ก ๆ เช่น ก่อนวัยเรียน และอนุบาล ยังไม่สามารถเข้าใจในเนื้อหาและภาษา รวมทั้งวัตถุประสงค์ของหนังสือนัก เด็กโต หรือนักเรียนชั้นประถมศึกษาขึ้นไป เข้าใจในเนื้อหาของหนังสือ บอกถึงประโยชน์ของหนังสือได้ถูกต้อง สอนพ่อแม่ ผู้ปกครอง และครูกว่า 90 % คิดว่าเป็นหนังสือที่ดี ควรเผยแพร่ต่อไป

การจัดเรียงหน้า
ที่ต้นฉบับมีบางหน้า
ขาดหายไป

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	1
Abstract	2
สารบัญ	3
สารบัญตาราง	4
บทนำ	5
วัตถุประสงค์ของการศึกษา	6
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	6
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	6
วิธีการศึกษา	6
ผลการศึกษา	7
ตอนที่ 1 : ความคิดเห็นของเด็ก	7
1.1 ลักษณะทั่วไปของประชากร	7
1.2 ลักษณะของการใช้หนังสือ	8
1.3 ความพอใจในหนังสือ	8
1.4 ความเข้าใจในเนื้อหาของหนังสือ	12
1.5 สรุป	18
ตอนที่ 2 : ความคิดเห็นของผู้ใหญ่	19
สรุปและวิจารณ์	22
บรรณานุกรม	23
กิตติกรรมประกาศ	24

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 1 : อายุของเด็กที่เป็นตัวอย่าง (เดือน)	7
ตารางที่ 2 : เด็กอ่านหนังสือ"ตัวของหนู"ด้วยตัวเองหรือไม่ แบ่งตามอายุ	8
ตารางที่ 3 : ชอบหนังสือเล่มนี้หรือไม่	8
ตารางที่ 4 : รูปภาพในหนังสือสวยไหม	9
ตารางที่ 5 : หนังสือเล่มนี้ขนาดพอดีไหม	9
ตารางที่ 6 : หนังสือนี้ดีไหม	10
ตารางที่ 7 : หนังสือดีเพราะอะไร	10
ตารางที่ 8 : หนังสือไม่ดีเพราะอะไร	11
ตารางที่ 9 : ให้อ่านอีกครั้งจะอ่านไหม	11
ตารางที่ 10 : ถ้าจะให้พ่อ/แม่ซื้อหนังสือเล่มนี้ให้ ดีไหม	11
ตารางที่ 11 : อ่านแล้วรู้เรื่องหรือไม่	12
ตารางที่ 12 : รูปภาพบอกอะไรบ้าง	13
ตารางที่ 13 : รูปภาพสอนให้ระวังตัวเองใช่ไหม	18
ตารางที่ 14 : ถ้าใครจับต้อง หนูบอกให้หยุดได้ใช่ไหม	18
ตารางที่ 15 : ลักษณะทั่วไปของตัวอย่างผู้ตอบแบบสอบถาม	19
ตารางที่ 16 : วิธีที่ใช้สอนเด็กเรื่องตัวของหนู	19
ตารางที่ 17 : เด็กเข้าใจเรื่องที่สอนหรือไม่	20
ตารางที่ 18 : เด็กจับประเด็นได้หรือไม่ว่าเด็กมีสิทธิในตัวเอง คนอื่นล่วงเกินไม่ได้	20
ตารางที่ 19 : ความคิดเห็นต่อหนังสือในเรื่องต่าง ๆ มีความเหมาะสมเพียงใด	21
ตารางที่ 20 : หนังสือเล่มนี้ควรเผยแพร่หรือไม่	21
ตารางที่ 21 : เคยพบเด็กถูกล่วงเกินทางเพศ ทางกายหรือไม่	21

บทนำ

การล่วงเกินทางเพศเป็นปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นในสังคมทั้งต่อผู้ใหญ่และเด็กทุกเพศทุกวัยและ
 เศรษฐฐานะ มีหลายกรณีที่เกิดขึ้นกับเด็ก เนื่องจากเป็นบุคคลตัวเล็ก อ่อนแอ หลอกลวงง่าย ไม่มีโอกาส
 ที่จะต่อรองหรือป้องกันตัว ไม่รู้และไม่สามารถบรรยายหรือขอความช่วยเหลือได้เป็นต้น การล่วงเกิน
 ทางเพศที่เกิดขึ้นกับเด็กได้แก่ การลวนลามร่างกายและอวัยวะเพศของเด็ก การให้เด็กดูหรือจับอวัยวะ
 เพศ การพูดลามก หรือการข่มขืนเป็นต้น

ผู้ที่ล่วงเกินทางเพศแก่เด็ก มักจะเป็นบุคคลใกล้ชิดหรือในครอบครัวของเด็กเอง นอกจากนั้น
 อาจจะเป็นคนแปลกหน้า ผลกระทบซึ่งเกิดจากการถูกล่วงเกินทางเพศของเด็กนั้นส่งผลกระทบต่อไปใน
 อนาคต และมีแนวโน้มที่จะล่วงเกินเด็กอื่นเมื่อตนเองเติบโตเป็นผู้ใหญ่ต่อไป ผลที่เด็กได้รับการ
 ถูกล่วงเกินทางเพศ ได้แก่การถูกทำร้ายทางร่างกาย ทางจิตใจและอารมณ์ ก่อให้เกิดอาการซึมเศร้า
 หวาดกลัว รู้สึกเป็นมลทิน อยากฆ่าตัวตาย และการติดโรคทางเพศสัมพันธ์ เป็นต้น

การป้องกันคุ้มครองเด็ก และช่วยเหลือให้เด็กปลอดภัยที่สำคัญวิธีหนึ่ง คือการสอนเด็กและ
 เตรียมตัวเด็กให้ตระหนักรู้ถึงปัญหาที่อาจเกิดขึ้นและให้สามารถช่วยเหลือและป้องกันตัวเองได้ การ
 สอนเด็กโดยพ่อแม่ ผู้ปกครองและครู ซึ่งเป็นบุคคลที่ใกล้ชิดเด็กโดยใช้สื่อที่มีคุณภาพ ราคาถูก หาได้
 ง่าย โดยใช้รูปภาพประกอบเรื่องราวที่เด็กสนใจเป็นสิ่งที่น่าจะถูกนำไปใช้อย่างกว้างขวาง เพื่อให้การ
 ป้องกันและคุ้มครองเด็กได้เกิดขึ้นทั่วไปและมีประสิทธิภาพ จึงน่าจะได้มีการศึกษาและทดสอบสื่อที่ใช้
 สอนเด็กเพื่อวัตถุประสงค์ดังกล่าว

"ตัวของหนู" เป็นหนังสือการ์ตูนขนาด 18 x 13 เซนติเมตร จำนวน 40 หน้า จัดทำโดย รอง
 ศาสตราจารย์ แพทย์หญิง คุณหญิงสำหรี จิตตินันท์ พิมพ์โดยมูลนิธิมิตรมวลเด็ก และสมาคมกุมาร
 แพทย์แห่งประเทศไทย ครั้งที่ 1 เมื่อ พ.ศ. 2536 และครั้งที่ 2 เดือนมิถุนายน 2541 จำนวนครั้งละ 3,000
 เล่ม ส่วนหนึ่งในคำนำของหนังสือระบุถึงประโยชน์ว่า

"หนังสือ **ตัวของหนู** จะช่วยให้ผู้ใหญ่พูดกับเด็กก่อนวัยเรียนเรื่องการล่วงเกิน
 ทางเพศได้อย่างไม่ต้องกระดากและกลัวมากนัก เน้นให้เด็กรู้จักปฏิเสธ แม้เด็กวัยนี้
 จะยังไม่เข้าใจอะไรนัก แต่เด็กก็พร้อมที่จะเรียนรู้ที่จะแยกความรู้สึกที่ตนชอบและ
 ไม่ชอบได้ ตัดสินใจได้ว่าควรจะยอมให้ใครมาถูกเนื้อต้องตัวหรือไม่ และจะบอกผู้ใหญ่
 อย่างไร จึงเป็นวิธีที่เด็กจะรู้จักป้องกันตนเองจากการถูกล่วงเกินทางเพศได้อย่างหนึ่ง"

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

เพื่อศึกษาและประเมินประสิทธิภาพและประสิทธิผลของหนังสือ "ตัวของหนู" ในด้านต่าง ๆ ได้แก่

- ความเข้าใจของเด็กเกี่ยวกับเนื้อหาในหนังสือ
- รูปภาพ สี ขนาด และรูปเล่มของหนังสือ
- การยอมรับและความพอใจของครู พ่อแม่และผู้ปกครองของเด็ก

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ศึกษาแบ่งเป็น 2 กลุ่มคือ

1. เด็กไทยชายหญิงซึ่งศึกษาอยู่ในระดับชั้นอนุบาลจนถึงประถมศึกษาปีที่ 6 รวม 213 คน แบ่งเป็น ชาย 85 คน หญิง 128 คน
2. ครู พ่อแม่ ผู้ปกครอง และนักการศึกษา รวม 21 คน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ปรับปรุงและพัฒนาสื่อในการสอนเด็ก นอกจากนี้ยังเป็นการเผยแพร่ความรู้ รวมทั้งกระตุ้นให้พ่อแม่ ผู้ปกครอง ครู และเด็กตระหนักถึงความสำคัญของสิทธิในร่างกาย อันเป็นพื้นฐานในการป้องกันอันตรายจากการถูกล่วงเกินทางเพศ

วิธีการศึกษา

การศึกษาและประเมินหนังสือ "ตัวของหนู" นี้เป็นกรณีศึกษาโดยเก็บข้อมูลในกลุ่มประชากรกลุ่มเล็กซึ่งมีการเก็บข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ โดยวิธีต่าง ๆ ดังนี้

1. นักเรียนชั้นอนุบาล 1 – 3 และชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 – 6 โรงเรียนวัดประสาธต สังกัดกรุงเทพมหานคร รวม 213 คน
 - 1.1 ใช้แบบสอบถามให้เด็กเขียนตอบเอง กรณีที่เป็นเด็กโตสามารถอ่านและเขียนหนังสือเองได้
 - 1.2 กรณีที่ได้ก็ยังไม่สามารถตอบแบบสอบถามเองได้ หลังจากอ่านหนังสือร่วมกับครู แล้ว ครูเป็นผู้ถามและเขียนตอบแบบสอบถามแทนเด็ก
 - 1.3. เก็บข้อมูลจากการสนทนากลุ่ม (focus groups discussion) จำนวน 3 กลุ่มโดยนักวิจัย
2. ครู พ่อแม่ ผู้ปกครอง ซึ่งเคยใช้หนังสือ "ตัวของหนู" ในการสอนเด็กมาก่อนเป็นผู้ตอบแบบสอบถาม ชนิดให้เขียนตอบเอง จำนวน 21 คน
3. สัมภาษณ์นักการศึกษาซึ่งมีความรู้ความชำนาญในการสร้างสื่อการเรียนการสอน รวม 3 คน

ผลการศึกษา

การศึกษานี้เป็นกรณีศึกษาที่เก็บข้อมูลจากเด็กนักเรียนโรงเรียนวัดประสาธเพียงโรงเรียนเดียว โรงเรียนวัดประสาธเป็นโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร ตั้งอยู่แขวงบางพลัด ถนนจรัญสนิทวงศ์ ฝั่งธนบุรี ซึ่งอยู่ในซอยลึกแควดล้อมไปด้วยสวน ครอบครัวของนักเรียนส่วนใหญ่มีเศรษฐกิจฐานะปานกลางค่อนข้างต่ำ พ่อแม่ส่วนใหญ่มีอาชีพเป็นชาวสวน ค้าขายเล็ก ๆ น้อย ๆ และรับจ้างเป็นต้น

การศึกษานี้เก็บข้อมูลในช่วงปลายปี พ.ศ. 2541

ผลการศึกษาแบ่งเป็น 2 ส่วน คือ ความคิดเห็นของเด็กส่วนหนึ่ง และความคิดเห็นของผู้ใหญ่อีกส่วนหนึ่ง ซึ่งสรุปได้ดังนี้

ตอนที่ 1 : ความคิดเห็นของเด็ก

1.1 ลักษณะทั่วไปของประชากร

เด็กที่เป็นตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้ จำนวน 213 คน เป็นชาย 85 คน หญิง 128 คน มีอายุตั้งแต่สองขวบเศษ จนถึง 14 ปีเศษ คือ ตั้งแต่เด็กวัยก่อนเรียน อนุบาล จนถึง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยมีอายุเฉลี่ยประมาณ 8 ปี

ตารางที่ 1 อายุของเด็กที่เป็นตัวอย่าง (เดือน)

อายุ (เดือน)	ชาย (N = 85)	หญิง (N = 128)	N = 213	ร้อยละ
< 59 (< 5 ปี)	4	17	21	9.9
60 - 83 (5 - 6 ปี)	19	28	47	22
84 - 107 (7 - 8 ปี)	23	26	49	23
108 - 131 (9 - 10 ปี)	10	11	21	9.9
132 - 143 (11 - 12 ปี)	20	28	48	22.5
>144 (> 12 ปี)	9	18	27	12.7
$\bar{X} \pm SD$	102.9 \pm 33.5	98.6 \pm 35.2	100.4 \pm 34.5	เดือน
Range	27 - 171	45 - 167	27 - 171	เดือน

1.2 ลักษณะของการใช้หนังสือ

เนื่องจากเด็กที่เป็นตัวอย่างในการศึกษามีระดับอายุและทักษะในการอ่านหนังสือแตกต่างกัน บางคนสามารถอ่านได้เอง บางคนยังไม่สามารถอ่านได้คล่องแคล่ว ต้องมีผู้ใหญ่อ่านให้ฟัง และคอยเล่าเรื่องรวมทั้งชี้รูปภาพประกอบ ดังรายละเอียดตามตารางที่ 2

ตารางที่ 2: เด็กอ่านหนังสือ "ตัวของหนู" ด้วยตัวเองหรือไม่ แบ่งตามอายุ

	< 9 ปี	≥ 9 ปี	N = 213	ร้อยละ
เด็กอ่านเอง	2	78	80	37.6
อ่านกับครู	74	5	79	37.6
อ่านกับแม่ / พ่อ	4	1	5	2.3
อ่านกับเพื่อนและครู	37	12	49	22.6

ลักษณะการอ่านหนังสือของตัวอย่างจาก ตารางที่ 2 จะพบว่าเด็กที่มีอายุตั้งแต่ 9 ปีขึ้นไป ส่วนใหญ่ อ่านหนังสือตัวของหนูด้วยตัวเอง รองลงมาเป็นการอ่านร่วมกับครูและเพื่อน ๆ ในห้องเรียน ส่วนเด็กเล็กที่มีอายุต่ำกว่า 9 ปี มักจะอ่านหนังสือไปพร้อมๆ กับครูและเพื่อนๆ เป็นส่วนน้อยที่อ่านเอง หรืออ่านกับแม่หรือพ่อ

1.3 ความพอใจในหนังสือ

หลังจากเด็กได้อ่านหนังสือจบแล้ว ไม่ว่าจะเป็นการอ่านด้วยตัวเอง หรืออ่านไปพร้อม ๆ กับครู เพื่อน หรือแม่ เด็กจะถูกถามว่า "ชอบหนังสือเล่มนี้หรือไม่" เด็กส่วนใหญ่คือ 88.7% ชอบ รองลงมา 9.9% รู้สึกเฉย ๆ และไม่ชอบมี 2 ราย (0.9%) ตามตารางที่ 3

ตารางที่ 3: ชอบหนังสือเล่มนี้หรือไม่

	< 9 ปี	≥ 9 ปี	N = 213	ร้อยละ
ชอบ	109	80	189	88.7
ไม่ชอบ	1	1	2	0.9
เฉย	6	15	21	9.9
ไม่ตอบ	1	-	1	0.5

เมื่อสอบถามว่า "รูปภาพในหนังสือสวยไหม" คำตอบที่ได้รับคล้าย ๆ กันคนถามว่าชอบหนังสือหรือไม่ คือเด็กส่วนใหญ่ 88.3 % ระบุว่าหนังสือสวย รองลงมา 5.2 % ที่ตอบว่าไม่สวยและ 3.3 % รู้สึกเฉยๆ รวมทั้งมีสว้ยบ้างไม่สว้ยบ้าง นอกนั้นคือกลุ่มที่ไม่ตอบ

ตารางที่ 4 : รูปภาพในหนังสือสวยไหม

	< 9 ปี	≥ 9 ปี	N = 213	ร้อยละ
สวย	110	78	188	88.3
ไม่สวย	1	10	11	5.2
พอใช้ มีทั้งสวยและไม่สวย	1	6	7	3.3
อื่นๆ *	-	1	1	0.5
ไม่ตอบ	5	1	6	2.8

*ให้ความรู้มากกว่าความสวย

หนังสือ "ตัวของหนู" มีขนาดกว้าง 13 เซนติเมตร ยาว 18 เซนติเมตร หนา 40 หน้า พิมพ์ 4 สี กระดาษอาร์ต โดยมีรูปภาพหน้าปกตามตัวอย่างนี้

เด็กตอบคำถามเกี่ยวกับขนาดของหนังสือว่าดีหรือไม่ ซึ่งส่วนใหญ่คือ 94.8 % คิดว่าขนาดของหนังสือดีแล้ว 3.8 % คิดว่าขนาดของหนังสือเล็กเกินไป และ 0.5 % ที่คิดว่าหนังสือใหญ่เกินไปตามตารางที่ 5

ตารางที่ 5 : หนังสือเล่มนี้ขนาดพอดีไหม

	< 9 ปี	>9 ปี	N = 213	ร้อยละ
พอดี	111	91	202	94.8
เล็กเกินไป	4	4	8	3.8
ใหญ่เกินไป	-	1	1	0.5
ไม่ตอบ	2	-	2	0.9

โดยภาพรวมเมื่อถามว่าหนังสือเล่มนี้ดีหรือไม่ คำตอบที่ได้สอดคล้องกับข้ออื่น ๆ ที่ว่าชอบหนังสือหรือไม่ และหนังสือสวยไหม ดังตารางที่ 6 โดยอธิบายเหตุผลที่ว่าดี คือให้ความรู้เพื่อให้อุจจกสงวนตัว ให้อุจจกการสัมผัสที่ชอบหรือไม่ชอบ ให้อุจจกป้องกันตัว ให้อุจจกร่างกายเป็นสมบัติของเด็ก และให้อุจจกระวังตัวจากคนแปลกหน้า เป็นต้น ส่วนเหตุผลที่เด็กคิดว่าหนังสือไม่ดี เพราะไม่สนุก อ่านแล้วไม่เข้าใจ ไม่สวย ตามตารางที่ 7 และ 8

ตารางที่ 6 : หนังสือนี้ดีไหม

	< 9 ปี	≥ 9 ปี	N = 213	ร้อยละ
ดี	95	93	188	88.3
ไม่ดี	4	3	7	3.3
ไม่ตอบ	18	-	18	8.5

ตารางที่ 7 : หนังสือดีเพราะอะไร (ตอบได้มากกว่า 1)

	N = 190	%
ให้ความรู้และรู้จักสงวนตัว	39	20.5
สอนให้อุจจกการสัมผัสที่ชอบไม่ชอบ	35	18.4
ให้เด็กรักตัวเอง รู้จักป้องกันตัว	26	13.7
รู้ว่าตัวเราคือสมบัติของเรา	18	9.5
อ่านสนุก	15	7.9
เป็นการระมัดระวังคนแปลกหน้า	14	7.4
รู้จักความปลอดภัยในตัวเองให้พ้นอันตราย	4	2.1
ให้ความรู้ว่าเด็กไม่ควรออกไปไหนคนเดียว	3	1.6
บอกให้อุจจกปฏิเสธ	2	1.1
รูปภาพมีจินตนาการ	2	1.1
บอกให้อุจจกสิ่งที่ดีและไม่ดี	1	0.5
มีกลิ่นสัมพันธ์กับเรื่อง	1	0.5
ปกสวย	1	0.5
เข้าใจง่าย	1	0.5
ได้เอาไปปฏิบัติตาม	1	0.5
เหมาะสมกับคนอ่าน	1	0.5
อ่านแล้วสบายใจ	1	0.5
สอนให้เด็กเป็นคนดี	1	0.5
ไม่ตอบ	24	12.7

ตารางที่ 8 : หนังสือไม่ดีเพราะอะไร

	N = 7	ร้อยละ
การ์ตูนไม่สนุก	1	14.3
อ่านแล้วไม่ค่อยเข้าใจ	1	14.3
ไม่สวย สีไม่สด	1	14.3
อื่น ๆ *	1	14.3
ไม่ตอบ	3	42.8

* หนูโตแล้ว

คำถามที่ว่าถ้าให้อ่านหนังสือนี้อีกครั้งจะอ่านหรือไม่ และถ้าจะให้พ่อหรือแม่ซื้อหนังสือเล่มนี้ให้ดีไหม? เด็กส่วนใหญ่พอใจที่จะอ่านอีกและให้พ่อแม่ซื้อให้ ตามตารางที่ 9 และ 10

ตารางที่ 9 : ให้อ่านอีกครั้งจะอ่านไหม

	< 9	≥ 9 ปี	N = 213	ร้อยละ
อ่าน	110	90	200	93.9
ไม่อ่าน	4	6	10	4.7
ไม่ตอบ	3	-	3	1.4

ตารางที่ 10 : ถ้าจะให้พ่อ/แม่ ซื้อหนังสือเล่มนี้ให้ ดีไหม?

	< 9	≥ 9	N = 213	ร้อยละ
ดี	85	90	175	82.2
ไม่ดี	14	4	18	8.4
อื่น ๆ *	16	2	18	8.4
ไม่ตอบ	2	-	2	1.0

* อ่านกับคุณแล้ว รู้ราคา ก่อน ต้องถามดูก่อนว่าจะให้หรือไม่ พ่อแม่ไม่มีเงิน

1.4 ความเข้าใจในเนื้อหาของหนังสือ

เมื่อสอบถามถึงความเข้าใจในเนื้อหาของหนังสือ จากการประเมินของเด็กเอง หลังจากการอ่านแล้วรู้เรื่องหรือไม่ เด็กส่วนใหญ่ 81.7 % ตอบว่ารู้เรื่องดี รองลงมา 9.9 % ไม่ค่อยรู้เรื่อง และ 1.4 % พอรู้บ้าง อีกส่วนหนึ่งคือ 7 % ที่ผู้ใหญ่ตอบว่าเด็กเล็กมากยังอ่านหนังสือไม่ออก ตามตารางที่ 9

ตารางที่ 11 : อ่านแล้วรู้เรื่องหรือไม่

	< 9 ปี	> 9 ปี	N = 213	ร้อยละ
รู้เรื่องดี	93	81	174	81.7
พอรู้เรื่องบ้าง	-	3	3	1.4
ไม่ค่อยรู้เรื่อง	9	12	21	9.9
อื่น ๆ *	15	-	15	7.0

* เด็กเล็กมากยังอ่านไม่ออก

หลังจากนั้นได้ถามเป็นคำถามเปิด ว่ารูปภาพในหนังสือบอกอะไรเด็กบ้าง เด็กสามารถระบุอะไรก็ได้ คำตอบจึงมีลักษณะหลากหลายตามความคิดและจินตนาการของเด็ก เช่น ให้ระวังตัวเองจากคนแปลกหน้า ถ้าอึดอัดให้บอกปฏิเสธได้ อย่าให้ใครแตะต้องหรือเด็กเล็กบางคนตอบคำถามโดยใช้ประสบการณ์ในการเรียนเดิม ๆ ของตน คาดเดาว่าหนังสือสอนให้เป็นคนดีบ้างเป็นต้น ดังตารางสรุปตารางที่ 10 และตัวอย่างคำตอบของเด็ก ๆ แบ่งตามระดับชั้นเรียน

าลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 12 : รูปภาพบอกระไรบ้าง (ตอบมากกว่า 1 N = 213)

	จำนวน	ร้อยละ
ให้ระวังตัวจากคนแปลกหน้า	37	17.4
ร่างกายของเราผู้อื่นไม่มีสิทธิแตะต้อง	32	15.0
ได้ความเข้าใจในการป้องกันตัว	18	8.5
สบายใจ มีความสุข	16	7.5
ใครที่มากอด เราไม่ชอบ	13	6.1
เวลาเจอคนแปลกหน้าควรหลีกเลี่ยง	9	4.2
ไม่เชื่อคนอื่นง่าย ไม่ชอบและไวใจใครง่าย	8	3.8
การพิจารณาว่าควรหรือไม่ ในการสัมผัสร่างกายของตนและคนอื่น	7	3.3
ความรู้ต่างๆ	6	2.8
ถ้าเราอึดอัด เราควรจะบอกและปฏิเสธได้	6	2.8
ห้ามเล่นกับคนที่เล่นกับเรารุนแรง	5	2.3
รู้จักการชอบและไม่ชอบสิ่งนั้นสิ่งนี้	5	2.3
บอกความรู้สึก	4	1.9
ให้รู้ว่าจะทำอย่างไรเมื่อมีคนมาจับต้อง	4	1.9
ให้เป็นคนดี กล้าคิด กล้าพูด	3	1.4
ชีวิตประจำวัน สิ่งใกล้ตัว	3	1.4
การเปลี่ยนแปลงทางร่างกาย การเจริญเติบโต	2	0.9
ให้รู้จักกับความปลอดภัย	1	0.5
ถ้าไปไหนแล้วหลงกับพ่อแม่ ควรไปหาดำรวจ	1	0.5
ให้รู้ว่าจะทำตัวให้เข้ากับคนอื่นได้อย่างไร	1	0.5
อื่นๆ*	23	10.8
ไม่ตอบ	22	10.3

* เด็กไม่สามารถตอบได้เอง (เด็กเล็กมากเกินไป) รูปสวย

ตัวอย่างคำตอบ "รูปภาพบอกอะไรบ้าง" ของเด็กในกลุ่มอายุและชั้นเรียนต่าง ๆ

เด็กอนุบาล – ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

- "เมื่อมีคนมากอดมันอึดอัด"
- "สอนให้ระวังตัว"
- "ความรัก ความอึดอัด"
- "ไม่เชื่อคนอื่นง่าย ๆ"
- "อย่าให้ใครมากอด"
- "บอกให้ระวังตัว"
- "อย่ามาอุ้ม"
- "ไม่ไปกับคนแปลกหน้า"
- "การป้องกันตัว"
- "ไม่ชอบใคร อย่าให้แตะต้องตัว"
- "เมื่อหนูจูงมือน้อง หนูก็ถูกตัวน้อง"

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2

- "ใครที่มากอดเรา เราก็ไม่ชอบ"
- "ให้ความรู้ต่าง ๆ"
- "บอกความรู้ บอกเรื่องความรุนแรง"
- "ห้ามไว้ใจคนแปลกหน้าและอื่น ๆ อีก"
- "หนูไม่ชอบให้คนแปลกหน้ามาถูกเนื้อตัวหนู"
- "ห้ามไว้ใจคนอื่น และห้ามเล่นกับคนที่เล่นกับเรารุนแรง"
- "ไม่ให้พบคนแปลกหน้า ไม่ให้คนที่แปลกหน้ามาถูกตัวเรา"

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

- "บอกให้เป็นคนดี และบอกให้รู้จักคิด บอกให้กล้าพูดกล้าทำและหนังสือให้สาระต่าง ๆ"
- "สอนให้เด็กเป็นคนดี"
- "บอกให้เป็นเด็กที่กล้า บอกให้กล้าพูด ให้รู้เรื่องของตัวของหนู"
- "รูปภาพสวย ให้หนูรู้ตัวเองว่าหนูทำอะไรเหมือนคนอื่นก็ได้"
- "ให้ความรู้ และให้รู้จักการไม่ชอบ"
- "ถ้าเราอึดอัดเราควรจะบอก และปฏิเสธก็ได้"
- "ใครทำอะไรให้เราอึดอัดเราควรปฏิเสธ สมบัติของเราคือร่างกาย"
- "รูปภาพบอกหนูให้หนูระวังตัว"

ชั้นประถมปีที่ 4

- “เมื่อคนแปลกหน้ามาถูกต้องตัวเรา เราควรปฏิเสธและระมัดระวังหรือหลีกเลี่ยง”
- “บอกให้เรา รู้จักและระวังร่างกายของเรา และเมื่อคนแปลกหน้ามาถูกต้องตัวเราโดยที่เราไม่รู้จักเขาเลย เราควรหลีกเลี่ยง”
- “บอกให้เราระวังตัวเอง และหลีกเลี่ยงคนแปลกหน้า บอกให้เรา รู้จักรักษาร่างกายของเรา”
- “ให้รู้จักตัวเราเอง และให้รู้จักป้องกันตัวว่าถ้ามีคนที่เราไม่รู้จักมาหา เราควรไม่พูดด้วย”
- “บอกให้เรา รู้ว่าควรระวังคนแปลกหน้าที่ไม่ชอบมาพากลที่ชอบหลอกเด็กไปทำอะไรที่ไม่ดี และหลีกเลี่ยงห่างไปให้ไกล”
- “บอกให้รู้ว่าเวลาคนมากอดเราแน่น เราก็ไม่ชอบและคนแปลกหน้ามากอดเรา เราก็บอกว่าย่านะ อย่ามาใกล้ตัวหนูนะ”
- “บอกให้ไม่ให้พูดกับคนที่เราไม่รู้จัก บอกให้รู้ว่าถ้าเราเล่นกับเพื่อนแรงเพื่อนก็ไม่ชอบ”
- “บอกผมว่าไม่ควรให้คนแปลกหน้าหรือคนที่เราไม่รู้จักมาถูกเนื้อต้องตัวเรา หรือว่ากอดรัดเราแน่นเกินไป และสอนให้รู้ว่าเรามีสิทธิ์พูดได้เมื่อมีคนมาถูกต้องตัวเรา”
- “รูปภาพบอกให้หนูรู้ว่าถ้าจะไปไหนก็ให้ไปกับพ่อแม่ หรือถ้าเราหลงกับพ่อแม่เราก็ควรไปหาตำรวจ”
- “บอกว่าเวลาเจอคนแปลกหน้าเราควรหลีกเลี่ยง หรือเขาจะให้ขนม ของขวัญหรืออื่น ๆ ให้เรา เราก็ไม่ควรรับไว้ หรือถ้าผิดสังเกตควรไปหาผู้ใหญ่”

ชั้นประถมปีที่ 5

- “พอให้หนูรู้ว่าห้ามให้คนแปลกหน้ามาจับตัวหนู”
- “ได้ความเข้าใจในการป้องกันตัว”
- “ได้ความเข้าใจในการระวังคนแปลกหน้า”
- “บอกความรู้สึกว่าไม่อยากให้ใครมาถูกเนื้อต้องตัวเราแรง ทำให้เราอึดอัด รูปภาพนี้บอกให้เราควรระวังคนแปลกหน้า”
- “บอกความเข้าใจกับการที่มีร่างกายแบบนี้และร่างกายคือสมบัติพิเศษของเรา การเจริญเติบโตของตัวเรา และสอนให้เราระวังตัวเองด้วย ถึงแม้ยังเป็นเด็ก”
- “บอกว่าอย่าใจอ่อนรับอะไรจากใครที่แปลกหน้า เช่นเงิน ของขวัญ อาหาร เครื่องดื่ม และยาทุกประเภท”
- “บอกให้เห็นว่าหนูไม่อยากจับตัวใครที่เขาเข้ามากอดเราแน่น ๆ”
- “บอกให้หนูระวังตัวเองอย่าให้คนแปลกหน้ามาหลอกได้ ไม่ใช่คนแปลกหน้าอย่างเดียวญาติผู้ใหญ่ด้วย”
- “บอกความรู้สึกบอกเหตุการณ์ให้เรารู้ ทำความเข้าใจง่าย”

- “สอนบอกให้หนูระวังตัวเอง”
- “บอกให้รู้จักระวังตัวเองด้วย”
- “บอกว่าไม่ให้ใครมาถูกต้องตัวเราเอง”
- “บอกให้หนูเข้าใจในคำอธิบายในเรื่องนี้ได้ชัดเจนยิ่งขึ้น”
- “เรื่องการสัมผัสร่างกาย”
- “ดีและสวย”
- “บอกถึงความสัมผัส การระมัดระวังตัว”
- “บอกถึงการระวังตัว เพื่อไม่เป็นอันตรายถ้าเกิดเหตุการณ์อย่างนี้ควรบอกพ่อ แม่หรือคนที่เราไว้ใจมาก ๆ แต่ควรบอกให้รู้ไว้ดีที่สุด”
- “บอกถึงการให้ระวังตัว”
- “บอกให้รู้จักระวังตัวเองมากขึ้น”
- “บอกกับตัวหนูว่าหนูควรปฏิเสธ สิ่งที่หนูไม่ชอบ”
- “ถ้าคนที่เราไม่ชอบให้ถูกเนื้อต้องตัวก็ควรห้ามว่าเราไม่ชอบและอธิบายทำไมเราถึงไม่ชอบ”
- “บอกให้ระวังตัวเอง บอกว่าถ้าใครมากอดหนูอย่างรุนแรง หนูก็อาจจะไม่ชอบได้”
- “บอกว่าเด็กไม่ค่อยชอบสิ่งนั้นหรือสิ่งนี้”
- “บอกว่าการแตะเนื้อต้องตัวของนักเรียนว่าคนแปลกหน้าไม่ควรไปรับของของคนที่ไม่รู้จัก”
- “เรื่องการสัมผัสสกายของตนเองและคนอื่น”
- “บอกให้ระวังเมื่อมีใครมาถูกต้องตัวเราแรง”
- “บอกท่าทาง”
- “บอกความรู้สึกว่าตัวเราเองชอบหรือไม่ชอบ”
- “บอกสมบัติพิเศษก็คือกายของเรา”
- “บอกความเป็นเด็กที่ตีมาก และเป็นเด็กที่ไม่ชอบให้ใครมาแตะต้องตัวของหนู”
- “บอกว่าอย่าให้ใครมาถูกเนื้อต้องตัว เพราะร่างกายเป็นของที่สำคัญ”
- “สอนหนูว่าร่างกายของหนู ถ้าใครมาจับต้อง หนูควรทำอย่างไร บอกให้หนูไปไหนกับเพื่อนที่สนิท อย่าไปคนเดียวเพราะอาจเป็นอันตราย บอกให้หนูเป็นตัวของตัวเอง”
- “บอกว่าหนูไม่ชอบรุนแรงเวลาเล่น”
- “บอกว่าให้ระวังอย่าไปรับของของผู้อื่น เพราะอาจจะจับเราไปขาย หรือจับเราไปทำร้ายร่างกาย”
- “สอนให้หนูระวังตัวเอง”
- “บอกว่าการแตะต้องเนื้อตัวของหนูเป็นสิ่งน่ากลัว แต่ถ้าเจอคนที่ดีก็เล่นกับเราเบา ๆ แต่ถ้าเจอคนแปลกหน้าก็จะเล่นกับเรารุนแรง เราก็ไม่ชอบและไม่ให้มาเล่นกับเรา”

ชั้นประถมปีที่ 6

- “บอกให้หนูระวังตัว รู้จักแก้ไขว่าถ้ามันเกิดเหตุการณ์แบบนี้จะแก้ยังไง และทำให้เรารู้หวงตัวเองมากขึ้น”
- “บอกถึงคนที่เราควรระวังเรื่องความปลอดภัยของตัวเอง”
- “บอกให้รู้ว่าเราควรระวังตัวเอาไว้ อย่าออกไปไหนมาไหนคนเดียว แล้วถ้ามีใครมาถูกตัวเราจะทำให้เรารู้ว่าเขาคนนั้นเป็นคนดีหรือคนร้าย”
- “ให้รู้ว่าเวลาสัมผัสใครที่อบอุ่น และสัมผัสคนไหนที่ทำให้เรารู้สึกแปลกใจ “ไม่ไว้ใจ”
- “บอกให้รู้ว่าถ้าการกระทำที่เกี่ยวกับร่างกายของเรา สิ่งไหนไม่ชอบเราก็บอกกับเขา หรือบอกให้ผู้ใหญ่ทราบ”
- “สิ่งใดที่เราไม่ชอบ ก็บอกเขาว่าเราไม่ชอบ”
- “บอกให้หนูระวังตัวจากคนรอบด้าน และบอกว่าการที่เราชอบหรือไม่”
- “การไม่ชอบให้ใครมาแตะตัวของตัวเอง การไม่ให้มากอดตัวเองจนแน่น การที่เราโตขึ้นแล้ว”
- “บอกว่าร่างกายเป็นของเรา เรามีสิทธิไม่ให้มาแตะต้องตัวเราก็ได้”
- “สอนให้ระวังตัว ถ้าไม่ชอบให้ใครมาถูกตัวก็ควรบอกไปตรง ๆ”
- “ได้บอกว่า การที่เราจะไปให้ใครสัมผัสตัวเรานั้น เราควรจะพิจารณาก่อนว่าควรจะให้สัมผัสหรือไม่”
- “ให้เราเห็นว่าที่เขาทำไม่ดี “
- “การที่ใครมาจับต้องตัวนั้นก็ไม่ใช่ดี เพราะอาจจะทำอะไรกับเราไม่ดี ให้ความรู้ทางอันตรายที่ไปกับใคร”
- “การเปลี่ยนแปลงทางร่างกาย การเจริญเติบโต และการระวังตัวใกล้กับผู้ใหญ่จนเกินไป”
- “ทำให้รู้ว่าตัวเองเป็นคุณสมบัติอย่างหนึ่งของตัวเรา”
- “ช่วยบอกให้หนูรู้ตัวหนูว่าควรจะให้ใครแตะต้อง ถ้าเราไม่วางใจก็พูดว่า “อย่านะอย่าแตะต้องตัวหนูนะหนูไม่ชอบ”
- “บ่งบอกความไม่ยอมอดทนเกินไป ไม่ยอมให้แตะต้องตัว เพราะไม่ชอบ”
- “บ่งบอกการแตะต้องตัว ไม่ชอบความอึดอัด ไม่ยอมให้ใครจิกจี้”
- “บอกให้ระวังตัว”
- “บอกกับการที่เราเด็ก และเติบโตให้รู้ลักษณะและนิสัย”
- “ทุกอย่างที่รู้สึก”
- “บอกให้หนูเข้าใจ รู้เรื่อง”

เมื่อตรวจสอบความเข้าใจของเด็กในเนื้อหาของหนังสือโดยใช้คำถาม “รูปภาพสอนให้หนูระวังตัวเองใช่หรือไม่” เด็ก 94.8 % ตอบใช่ มีเพียง 1.9 % ตอบไม่ใช่ และ 2.4 % ตอบไม่รู้หรือไม่แน่ใจ ตามตารางที่ 11

ตารางที่ 13 : รูปภาพสอนให้ระวังตัวเองใช่หรือไม่

	< 9 ปี	≥ 9 ปี	N = 213	ร้อยละ
ใช่	110	92	202	94.8
ไม่ใช่	2	2	4	1.9
ไม่รู้ ไม่แน่ใจ	3	2	5	2.4
ไม่ตอบ	2	-	2	0.9

คำถามอีกข้อหนึ่ง เพื่อทดสอบความเข้าใจในเนื้อหาของหนังสือคือ “รูปภาพบอกว่า ร่างกายเนื้อตัวของหนูเป็นของหนู ถ้าใครจะมาจับต้องและถ้าหนูไม่ชอบ หนูก็สามารถบอกให้เขาหยุดได้ ใช่ไหม” เด็กส่วนใหญ่คือ 89.2 % ตอบใช่ ตามตารางที่ 12

ตารางที่ 14 : ถ้าใครจับต้อง หนูบอกให้หยุดได้ใช่ไหม

	< 9 ปี	≥ 9 ปี	N = 213	ร้อยละ
ใช่	106	84	190	89.2
ไม่ใช่	9	1	10	4.7
ไม่รู้	1	9	10	4.7
ไม่ตอบ	1	-	1	0.5
อื่น ๆ	-	2	2	0.9

* ไม่แน่นอน จะหาข้ออ้าง

1.5 สรุป

โดยสรุปความคิดเห็นของเด็กต่อหนังสือ “ตัวของหนู” นั้น ทั้งเด็กเล็กและเด็กโตส่วนใหญ่รู้สึกชอบพอใจในหนังสือ คิดว่าเป็นหนังสือที่สวย ดี มีประโยชน์ ช่วยให้ตนเองระวังตัวจากคนแปลกหน้า รู้จักสิทธิในร่างกายของตนเอง รู้ว่าตนเองสามารถปฏิเสธผู้อื่นที่มาจับต้องตัว และรู้จักระวังอันตรายที่อาจเกิดขึ้นกับตนเองได้ เป็นต้น

การศึกษานี้ พบความแตกต่างระหว่างวัยของผู้อ่าน คือ เด็กโตส่วนใหญ่สามารถเข้าใจในเนื้อหาของหนังสือ สามารถบอกถึงความหมายของรูปภาพและภาษาที่ใช้ในหนังสือได้อย่างถูกต้อง

ชัดเจน ในขณะที่เด็กเล็ก เช่น วัยก่อนเรียน และอนุบาล ส่วนใหญ่ยังให้ความสนใจในหนังสือน้อย และมีความสนใจสั้น ไม่เข้าใจในรูปภาพและภาษาในหนังสือนัก

ประสิทธิภาพของหนังสือที่พยายามจะสอนให้เด็กรู้จักระวังตัวจากการถูกล่วงเกินทางเพศ รู้จักปฏิเสธ และสิทธิในเนื้อตัวของตนเอง ได้รับความสำเร็จอย่างยิ่งจากการสอบถามให้เด็กอธิบายว่ารูปภาพบอกอะไรบ้าง

ตอนที่ 2 : ความคิดเห็นของผู้ใหญ่

การศึกษาในตอนที่ 2 นี้เป็นการเก็บข้อมูลจากครู พ่อ/แม่ หรือผู้ปกครองของเด็กที่เคยใช้หนังสือ “ตัวของหนู” ในการสอนเด็กในปกครองด้วยวิธีการต่าง ๆ เช่นอ่านด้วยกันกับเด็ก อ่านให้เด็กฟัง เด็กหลายคนอ่านด้วยกัน หรือให้เด็กอ่านเองตามลำพัง เป็นต้น

ข้อมูลที่วิเคราะห์ จึงเป็นข้อมูลจากผู้ปกครองเขียนตอบแบบสอบถามเอง และจากการสัมภาษณ์ ซึ่งสามารถสรุปได้ตามตารางดังต่อไปนี้

ตารางที่ 15 : ลักษณะทั่วไปของตัวอย่างผู้ตอบแบบสอบถาม

	N = 21	ร้อยละ
<u>เพศ</u>		
ชาย	3	14.3
หญิง	18	85.7
<u>อายุ (ปี)</u>		
≤ 25	3	14.3
26 - 35	4	19.0
36 - 45	9	42.9
≥ 46	5	23.8
<u>การศึกษา</u>		
มัธยมศึกษา	3	14.3
อาชีวศึกษา	4	19.0
ปริญญาตรี	12	57.1
สูงกว่าปริญญาตรี	2	9.5
<u>ความสัมพันธ์กับเด็ก</u>		
เป็นครู	10	47.6
เป็นพ่อ/แม่	9	42.9
เป็นพี่	2	9.5

ตารางที่ 16 : วิธีที่ใช้สอนเด็กเรื่องตัวของหนู

	N = 21	ร้อยละ
ให้เด็กอ่านเองคนเดียว	3	14.3
ให้เด็กอ่านพร้อมกันหลายคน	2	9.5
อ่านให้เด็กฟังคนเดียวและให้ดูรูปไปด้วย	4	19.0
อ่านให้เด็กฟังพร้อมกันหลายคน	2	9.5
ให้เด็กอ่านและอธิบายไปด้วย	4	19.0
ไม่ตอบ	6	28.6

ตารางที่ 17 : เด็กเข้าใจเรื่องที่สอนหรือไม่

	N = 21	ร้อยละ
เข้าใจดี	3	14.3
พอเข้าใจ	8	38.1
ไม่ค่อยเข้าใจนัก	1	4.8
อื่น ๆ*	2	9.5
ไม่ตอบ	7	33.3

* ต้องอธิบายเพิ่ม เข้าใจบ้างไม่เข้าใจบ้าง

ตารางที่ 18 : เด็กจับประเด็นได้หรือไม่ว่าเด็กมีสิทธิในตัวเอง คนอื่นล่วงเกินไม่ได้

	N = 21	ร้อยละ
จับประเด็นได้	9	42.9
จับประเด็นไม่ได้	1	4.8
ไม่แน่ใจ	4	19.0
ไม่ตอบ	7	33.3

ตารางที่ 19 : ความคิดเห็นต่อหนังสือในเรื่องต่าง ๆ มีความเหมาะสมเพียงใด (N = 21)

	ดี	พอใช้	ควรแก้ไข	ไม่ตอบ
ขนาดของรูปเล่ม	14	6	1	-
เนื้อหา	7	12	2	-
ภาษา	7	10	3	1
ลักษณะตัวอักษร	17	4	-	-
ลักษณะของตัวการ์ตูน	10	8	3	-
รูปภาพประกอบ	9	11	1	-
คุณภาพการพิมพ์	12	8	-	1
คุณภาพกระดาษ	19	2	-	-
ราคาหนังสือ	1	11	9	-

ตารางที่ 20 : หนังสือเล่มนี้ควรเผยแพร่หรือไม่

	N = 21	ร้อยละ
ควรอย่างยิ่ง	19	90.5
ไม่สมควร	2	9.5

ตารางที่ 21 เคยพบเด็กถูกล่วงเกินทางเพศ ทางกายหรือไม่

	N = 21	ร้อยละ
ไม่เคยพบ	18	85.7
เคยพบ	1	4.8
ไม่ตอบ	2	9.5

จากการสัมภาษณ์ผู้ใหญ่ว่า เด็กบางคนไม่สนใจเนื้อหาในหนังสือ เช่นเด็กเล็ก อายุ 3-5 ปี เวลาที่สนใจในหนังสือมีน้อยหรือสั้น ความสนใจของเด็กจะไปอยู่ที่ส่วนอื่น ๆ ของรูปภาพประกอบ เช่น ตุ๊กตา เสื้อผ้า แว่นตา สุนัข ไอศกรีม และจินตนาการไปเองจนเกิดคำถามที่ไม่เกี่ยวข้องกับวัตถุประสงค์ของหนังสือ เช่น "นี่ใคร คุณยายกอด เด็กจับมือกัน พ่ออุ้ม เด็กใส่รองเท้า" เป็นต้น ผู้ปกครองบางคนรู้สึกอึดอัดลำบากใจในการพยายามดึงความสนใจของเด็ก ให้จดจ่อกับสิ่งที่จะอ่านหรือเล่าให้ฟัง

นอกจากนั้นเด็ก ๆ ยังไม่เข้าใจภาษาหรือคำศัพท์บางคำที่ใช้ เช่น คำ “ กายา ล้ำเลิศ เจริญวัย สัมผัส ถิ่น ถิ่นดี เทียบเคียง วรรีระริก หวงแหนกาย แหง ขวัญ ก้ำลำเส้น อธรรม พิทักษ์ อนุญาต พลาดพลัง แผน แปลกหน้า ขมิงตา สัญชาติญาณ แคลงใจ สักรณร์ เข้าซึ่พิริพิโร สิทธิ ตั้งมั่น ” เป็นต้น

ผู้ปกครองบางคนคิดว่าเนื้อเรื่องไม่ชัดเจน เด็กเล็ก ๆ อ่านไม่เข้าใจ บางคนคิดว่าเนื้อหา เยิ่นเย้อ วกวนและเป็นเรื่องที่เด็กไม่สนใจ ถ้าให้เด็กอ่านเองเด็กจะไม่อ่าน นอกจากนั้นควรจัดพิมพ์ให้มีสีสดเข้มกว่านี้ตามความนิยมของเด็ก และควรมีราคาถูกกว่า 50 บาท หรือแจกฟรี ครูบางคนคิดว่า เนื้อหาในหนังสืออาจจะทำให้เด็กเกิดความระแวงคนในบ้าน หรือเกิดอคติ เมื่อมีผู้สัมผัสเด็กด้วยความบริสุทธิ์ใจ นอกจากนั้นครูบางคนคิดว่าสัญชาติญาณของเด็กสามารถสอนเด็กได้ และผู้หา โอกาสส่องละเมียดทางเพศมักหาวิธีการและโอกาสได้แยบยลกว่าที่หนังสือแนะนำ ครูบางคนคิดว่า หนังสือเล่มนี้เป็นการ์ตูนให้กระรอก หรือเป็นการชักนำให้เด็กเรียนรู้เรื่องทางเพศในวัยที่ยังไม่สมควร

พ่อ/แม่ หรือผู้ปกครองของเด็กโตบางคน เช่นอายุ 9 ปีขึ้นไปรู้สึกว่าเป็นบุตรหลานของตนไม่สนใจที่จะอ่านหนังสือ “ตัวของหนู” ที่บ้าน ในขณะที่เด็กในกลุ่มอายุเดียวกันในห้องเรียนรู้สึกพอใจที่จะได้อ่านหนังสือเล่มเดียวกันนี้และรู้สึกว่าเป็นหนังสือที่ดีมีคุณค่า อยากจะเอาไปอ่านให้ห้อง ๆ ที่บ้านฟังด้วย พ่อแม่ ผู้ปกครอง และครู คิดว่าหนังสือตัวของหนูควรได้รับการเผยแพร่ เพื่อจะได้สอนเด็กตั้งแต่เล็กให้ระวังตัว และสามารถอยู่ในสังคมได้อย่างปลอดภัย โดยครูแนะนำควรแจกผู้ปกครองฟรีทุกคน เพื่อนำไปอ่านและแนะนำลูกได้ และควรแจกให้โรงเรียนอนุบาล และโรงเรียนประถมศึกษา รวมทั้งสื่อมวลชนด้วย

สำหรับความคิดเห็นของนักการศึกษาและผู้เชี่ยวชาญในการผลิตสื่อการสอน พบว่าตัวหนังสือที่ใช้เป็นแบบราชการไม่ดึงดูดความสนใจเด็ก ส่วนจะเป็นภาษาที่ยากแก่เด็กที่จะทำความเข้าใจ เช่น คำ “สมบัติพิเศษ” เป็นภาษาราชการไม่ใช่ภาษาเด็ก น่าจะเหมาะกับเด็กชั้นประถมปีที่ 4 ขึ้นไป เด็กต่างจังหวัดอาจจะไม่รู้เรื่อง ภาษาที่ใช้ควรจะใช้ภาษาที่แม่พูดกับลูกมากกว่านี้

เนื้อหาบางตอนที่เป็นความคิด ควรอยู่ในรูปของความคิดที่การ์ตูน นอกจากนั้นเด็กชอบให้ผูกเรื่องที่มีตัวเอก และตัวละครอื่น ๆ ภาพที่ใช้บางภาพไม่สื่อความหมายที่มีประกอบ เช่นในหน้า 17 ส่วนสีที่เด็กชอบ มักจะเป็นสีที่ตัดกัน (Contrast)

สรุปและวิจารณ์

จากการทดสอบให้เด็กหญิงและชาย ในระดับอายุต่างกันตั้งแต่ 27 เดือนขึ้นไปจนถึง 14 ปี อ่านหนังสือ “ตัวของหนู” ด้วยวิธีต่าง ๆ ตามระดับความสามารถในการอ่าน เช่นอ่านเองหรืออ่านกับครู หรือพ่อแม่ พบว่าเด็กส่วนใหญ่ทั้งเด็กเล็กและเด็กโตชอบและพอใจในหนังสือ

สำหรับความเข้าใจในเนื้อหาของหนังสือนั้น พบว่าเด็กเล็กหรือเด็กที่ยังอ่านหนังสือเองไม่ได้มีความเข้าใจในเนื้อหาบ่อยกว่าเด็กโตมาก ซึ่งเด็กโตสามารถบอกถึงวัตถุประสงค์หรือเนื้อหาของหนังสือได้ถูกต้องชัดเจนกว่าเด็กเล็ก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากความสามารถในการอ่าน การตีความ คำศัพท์ที่ใช้รวมทั้งความสนใจของเด็กเองด้วย หากว่าเป็นเด็กเล็กหรือเด็กอนุบาล หรือชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 2 นั้นเด็กยังไม่สามารถเข้าใจในเนื้อหาและคำศัพท์บางคำ รวมทั้งเนื้อหาไม่ใช่ความสนใจของเด็ก ความเข้าใจของเด็กอาจมีเพียงไม่ไว้ใจคนแปลกหน้า แต่เด็กไม่เข้าใจลึกซึ้งในเรื่องของการล่วงเกินทางเพศหรือสิทธิส่วนบุคคลอย่างกระจ่าง

ความคิดเห็นของเด็กต่อหนังสือ “ตัวของหนู” นี้ พบว่าเด็กโตสามารถเข้าใจเนื้อหา สรุปและบรรลุถึงวัตถุประสงค์ของหนังสือได้อย่างดี ในขณะที่เด็กเล็กส่วนใหญ่ยังไม่สามารถเข้าใจเนื้อหาของหนังสือชัดเจน ไม่สามารถจับประเด็นความหมายของเรื่องราวในหนังสือได้ ส่วนหนึ่งอาจเนื่องมาจากวิธีการเก็บข้อมูลในส่วนที่ให้เด็กเขียนตอบ ซึ่งเด็กเล็กยังไม่สามารถเขียนตอบเองได้เหมือนเด็กโต การวัดความเข้าใจในเนื้อหาจากแบบสอบถามชนิดให้เขียนตอบ จึงไม่สามารถใช้เป็นข้อสรุปความเข้าใจของเด็กเล็กเพียงอย่างเดียว

ครู พ่อแม่ ผู้ปกครอง ส่วนใหญ่คิดว่าเด็กพอจะเข้าใจในเนื้อหาและจับประเด็นสำคัญของหนังสือได้ “ตัวของหนู” เป็นหนังสือที่ควรจะนำไปใช้เผยแพร่ให้แพร่หลาย โดยผลิตในราคาที่ถูกกว่าที่ขายอยู่ คือราคา 50 บาท และควรใช้ภาษาที่ง่ายกว่านี้ ส่วนนักการศึกษาคิดว่าควรใช้ภาษาที่แม่พูดกับลูก

การศึกษานี้พบว่าหนังสือ “ตัวของหนู” มีประโยชน์อย่างยิ่งสำหรับเด็กโตที่อ่านหนังสือเองได้สามารถเข้าใจคำศัพท์ยาก ๆ บางคำ มีประสบการณ์และความเข้าใจในความสัมพันธ์กับบุคคลต่าง ๆ มากขึ้นแล้ว ดังนั้นการจะใช้หนังสือตัวของหนูสำหรับเด็กเล็กก่อนวัยเรียนตามวัตถุประสงค์ของผู้จัดพิมพ์จึงอาจต้องปรับปรุง โดยเฉพาะรูปแบบ เนื้อหา และคำศัพท์ที่ใช้ นอกจากนี้การรณรงค์ให้เด็ก ๆ รู้จักสิทธิของตัวเอง สิทธิในการปฏิเสธและปกป้องตัวเอง ควรจะได้รับการสนับสนุนและส่งเสริมต่อไปอย่างต่อเนื่อง ทั้งที่บ้านและโรงเรียนในรูปแบบที่หลากหลาย รวมทั้งควรมีสื่อสำหรับครูและผู้ปกครองให้เข้าใจถึงอันตรายที่อาจเกิดขึ้นกับเด็กและความรู้เรื่องเพศที่จำเป็นสำหรับผู้ใหญ่ด้วย

บรรณานุกรม

นิกร ดุสิตสิน. "โครงการวิจัยเพื่อส่งเสริมสุขภาพทางเพศ". กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข. 2540.

สำหรับ จิตตินันท์, ตัวของหนู. พิมพ์ครั้งที่ 1 โดยมูลนิธิมิตรมวลเด็ก และฝ่ายกิจกรรมชุมชน สมาคมกุมารแพทย์แห่งประเทศไทย. ญาติ์พับลิเคชัน, กรุงเทพฯ. 2536.

สำหรับ จิตตินันท์, ตัวของหนู. พิมพ์ครั้งที่ 2 โดยมูลนิธิมิตรมวลเด็กและสมาคมกุมารแพทย์แห่งประเทศไทย. เรือนแก้วการพิมพ์, กรุงเทพฯ. 2541.

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาครั้งนี้ ขอขอบคุณผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ได้แก่ รองศาสตราจารย์ แพทย์หญิง คุณหญิง
สำหรับ จิตตินันท์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ประศักดิ์ หอมสนิท ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อรจรรย์ ณ
ตะกั่วทุ่ง และอาจารย์อุดม ขวัญยืน ที่กรุณาให้คำแนะนำ รวมทั้งผู้ที่มีส่วนในการเก็บข้อมูลครั้งนี้
ได้แก่ พ่อแม่ ผู้ปกครอง ครู และนักเรียน ทุกท่าน

คณะผู้วิจัย

